

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 197 КВ
Дата 04.04.2024

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-62
... 04.04. ... 2024 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

г-жа ПАВЛИНА ПАНОВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАНОВА,

Изпращам Ви Искане, одобрено с Решение № 246.. на Министерския съвет от 2024 г. за установяване на противоконституционност на Решение на Народното събрание от 21 март 2024 г. за предприемане на действия във връзка с наличие на ликвидни проблеми и невъзможност Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да изпълнява законовите си задължения.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

академик Николай Девков

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Обратване
к. г. № 13/2024 г.
Министерски съвет
доказателство: съдия Борнел
Белазелков
04.04.2024 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

от Министерския съвет на Република България

ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ НА РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 21 МАРТ 2024 Г. ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С НАЛИЧИЕ НА ЛИКВИДНИ ПРОБЛЕМИ И НЕВЪЗМОЖНОСТ ФОНД "СИГУРНОСТ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНАТА СИСТЕМА" ДА ИЗПЪЛНЯВА ЗАКОНОВИТЕ СИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ОБНАРОДВАНО В „ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК“, БР. 26 ОТ 26 МАРТ 2024 Г.

На основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

Отправляме към Вас искане за установяване на противоконституционност на Решение на Народното събрание от 21 март 2024 г. за предприемане на действия във връзка с наличие на ликвидни проблеми и невъзможност Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да изпълнява законовите си задължения, обнародвано в „Държавен вестник“, бр. 26 от 26 март 2024 г., поради противоречие с чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 84, т. 2, чл. 87, ал. 2, чл. 105, ал. 1 и чл. 106 от Конституцията на Република България (КРБ).

1. По допустимост на искането:

Министерският съвет е субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд по реда на чл. 150, ал. 1 от КРБ. Искането е одобрено с Решение № .246 на Министерския съвет от 2024 г. Депозирано е съгласно изискуемите от чл. 17, ал. 1 от Закона за Конституционния съд (ЗКС) форма и съдържание. В случая не е налице и отрицателната предпоставка за допустимост на искането по чл. 21, ал. 6 от ЗКС, тъй като Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимостта на направеното искане.

2. По основателността на искането:

Според Решението на Народното събрание във връзка с ликвидни проблеми и невъзможност Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да изпълнява законовите си задължения съгласно Закона за енергетиката следва да се предприемат действия за финансово стабилизиране на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ и съответно на електроенергийната система, като на министъра на финансите е възложено да предприеме необходимите действия за покриване на оперативния дефицит от 1 млрд. лв. във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ в срок до 31 март 2024 г. и е предвидено Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да разходва получените средства за покриване на разходите по чл. 36б, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за енергетиката за ценовия период 1 юли 2023 г. – 30 юни 2024 г. съгласно Решение № Ц-14 от 30 юни 2023 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране. Оспорваното като противоконституционно Решение на Народното събрание противоречи на принципа на правовата държава, на принципа на разделение на властите, на установеното с чл. 84, т. 2 от КРБ правомощие на Народното събрание да приема държавния бюджет и на определените с чл. 105, ал. 1 и чл. 106 от КРБ правомощия на Министерския съвет да ръководи и осъществява вътрешната и външната политика на страната в съответствие с Конституцията и законите и да ръководи изпълнението на държавния бюджет.

2.1. С оспорваното решение се нарушава принципът на разделение на властите (чл. 8 от КРБ), тъй като законодателят вменява на министъра на финансите задължения и отговорности, които се

предполага да имат нормативна основа в устройствения бюджетен закон – Закона за публичните финанси, закона за държавния бюджет или поне в друг закон, и които, от една страна, касаят правомощия на Народното събрание като орган, в чиято компетентност е приемането на закона за държавния бюджет със съответните параметри и показатели, а от друга – правомощията на Министерския съвет по изпълнението на държавния бюджет такъв, какъвто бъде приет от Народното събрание със закона за държавния бюджет за съответната година, както и на консолидираната фискална програма. От КРБ и от Закона за публичните финанси не следват самостоятелни правомощия на министъра на финансите, които да позволяват изпълнението на предвиденото в оспорваното Решение на Народното събрание, включително в определения в него срок. Не могат да бъдат предприети действия нито от министъра на финансите, нито от Министерския съвет, които могат да доведат до невъзможност за изпълнението на основни показатели на Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., по които е приет от Народното събрание в рамките на правомощието му по чл. 84, т. 2 от КРБ, включително до влошаване на бюджетното салдо по държавния бюджет, съответно по консолидираната фискална програма. Правомощието на Министерския съвет по ръководството на изпълнението на държавния бюджет е управленска дейност във връзка с изпълнението на приетия със закон държавен бюджет за съответната година при спазване на Закона за публичните финанси и не може да надхвърля предвиденото както в годишния закон за държавния бюджет, така и в Закона за публичните финанси, още по-малко би могло с действията си правителството да поставя в риск изпълнението на приетия от Народното събрание държавен бюджет или консолидираната фискална програма. Последното би се явило и в противоречие на фискалното правило на чл. 27 от Закона за публичните финанси за целта за бюджетното салдо по консолидираната фискална програма.

Решението по същество представлява промяна на утвърдените разходи/трансфери по държавния бюджет в съществен размер, непредвидена в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., т.е. по съществото си представлява промяна на основни бюджетни показатели. Освен че се извършва с Решение на Народното събрание, а не със закон в съответствие с принципа на правната държава, приемането на решението е и в нарушение на чл. 87, ал. 2 от

КРБ. Народните представители не могат да внасят решения/законопроекти за изменение на параметрите на държавния бюджет, ако няма предложение за това от Министерския съвет.

Изразеното виждане намира опора в мотивите към Решение № 15 на Конституционния съд от 2022 г. по к. д. № 10 от 2022 г., в които се сочи: „Конституционният съд последователно се придържа към възприетото в практиката му разбиране, че е конституционно нетърпимо който и да било от органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт да излиза извън конституционно очертаните предели на властване, да отказва осъществяването на възложените му властнически правомощия или да делегира другиму свои конституционни правомощия, както и да отнема конституционно предвидени правомощия на държавните органи (Решение № 6 от 2020 г. по к. д. № 10/2019 и в същия смисъл Решение № 3 от 1996 г. по к. д. № 2/1996; Решение № 6 от 1998 г. по к. д. № 4/1998; Решение № 10 от 2003 г. по к. д. № 12/2003; Решение № 4 от 2010 г. по к. д. № 1/2010; Решение № 11 от 2010 г. по к. д. № 13/2010 и др.).“

2.2. Считаме, че цитираното по-горе решение противоречи на принципа, установен в чл. 4, ал. 1 от КРБ, съгласно който Република България е правова държава. Държавата е правова, когато се управлява според Конституцията и законите.

Конституционният съд многократно се е произнасял относно смисъла и съдържанието на принципа на правовата държава като елемент от фундамента на установената конституционна система. Съдът следва неотклонно разбирането, че правовата държава и демокрацията са неделимо свързани с принципа на разделение на властите, прогласен в чл. 8 от Конституцията, и с въведените от конституционния законодател присъщи механизми за контрол, взаимно възпиране и взаимодействие, и сътрудничество между трите власти (Решение № 7 от 2006 г. по к. д. № 6/2006 и много други).

Основополагащо за конституционната демокрация е да се гарантира разумно и съответстващо на принципа на правовата държава съотношение между правомощията на висшите държавни органи и да не се допуска никой от тях да злоупотребява с власт или да властва без

овластяване, т.е. произвол (в този смисъл Решение № 6 от 1993 г. по к. д. № 4/1993).

Предвиденото с оспорваното Решение на Народното събрание се отклонява от закона – както от правилата на Закона за публичните финанси, включително ограниченията по чл. 119, ал. 1 от закона, така и от утвърдените показатели със Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. и нормите на Закона за енергетиката в частта с уредбата на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, включително правилата за формиране на приходите на фонда – чл. 36д, ал. 1 от Закона за енергетиката, съответно разходването на целево предоставените средства от държавния бюджет.

2.3. Изложените в мотивите към Решението на Народното събрание аргументи не дават необходимата яснота какви действия и на какво основание се очаква да предприеме министърът на финансите за покриване на оперативния дефицит от 1 млрд. лв. във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ в срок до 31 март 2024 г. Също така няма никаква яснота на каква база е определен и заложен в Решението размер на оперативния дефицит на фонда. Допълнителни аргументи не се откриват и в доклада от заседанието на Комисията по енергетиката, проведено на 13 март 2024 г. Липсата на ясни и съобразени със закона аргументи също се явява в противоречие на принципа на правовата държава, поради което намираме, че Решението не съответства нито формално, нито материално на КРБ.

В допълнение следва да се отбележи, че в своята практика Конституционният съд е посочил, че една от най-ясните разграничителни линии в правното положение на висшите държавни органи, прокарани в българския конституционен модел, основан на принципа на разделение на властите, е разграничителната линия между правомощията на законодателната и изпълнителната власт по отношение на държавния бюджет: между приемане (от Народното събрание, негова изключителна компетентност по смисъла на чл. 84, т. 2) и предлагане, изпълнение и отчитане на държавния бюджет (от Министерския съвет, негова изключителна компетентност според чл. 87, ал. 2 и чл. 106 от Основния закон). Това разграничение е потвърдено ясно в редица решения на Конституционния съд (Решение № 11 от 1995 г. по к. д. № 14/1995,

Решение № 17 от 1995 г. по к. д. № 13/1995, Решение № 6 от 2001 г. по к. д. № 17/2000, Решение № 5 от 2004 г. по к. д. № 5/2004, Решение № 7 от 2005 г. по к. д. № 1/2005, Решение № 1 от 2011 г. по к. д. № 22/2010 г., Решение № 6 от 2012 г. по к. д. № 3/2012 г., Решение № 10 от 2021 г. по к. д. № 8/2021 г. и др.).

Конституционно установеното разпределение между законодателната и изпълнителната власт на правомощията в бюджетната сфера не може да бъде нарушавано. Народното събрание не може, извън разпоредбите на устройствения Закон за публичните финанси и на закона за държавния бюджет за съответната година, с друг свой акт да определя, предопределя, поставя в зависимост от изпълнение на конкретни условия или да пречатства изпълнението от Министерския съвет или подчинената му държавна администрация на предвидения в законодателната уредба държавен бюджет.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По изложените съображения и на основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България внасяме настоящото искане за образуване на конституционно дело и за установяване на противоконституционност на обнародваното в „Държавен вестник“, бр. 26 от 26 март 2024 г., Решение на Народното събрание от 21 март 2024 г. за предприемане на действия във връзка с наличие на ликвидни проблеми и невъзможност Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да изпълнява законовите си задължения, поради противоречие с чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 84, т. 2, чл. 87, ал. 2, чл. 105, ал. 1 и чл. 106 от Конституцията на Република България.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Николай Денков